

Teken aan de wand

Preek 4 mei 2014

Paaskerk, Baarn

Ds. M.M Kool-Mout

Wij dragen zijn naam...vandaag gedenken wij namen. samen met diegenen die getekend zijn, door hun ervaringen van de WOII Mijn gedenken van vandaag en dat geldt voor meerderen onder ons bestaat uit hun verhalen. Wat is overgedragen, wat we hebben gehoord, gelezen, gezien aan verhalen van angst, van verzet, van leven boven en ondergronds. Verhalen van wie moed en vertrouwen zochten in diepe nood. Soms is er temidden van die verhalen, stil zwijgen; niet alles wat je daar en toen hebt ervaren, kun je delen.

Ik weet niet meer waar ik het voor het eerst las, maar ik heb het bewaard omdat het me zo raakte, een gedichtje gevonden in een schooltas van een meisje van 13, het lag bij de gevonden voorwerpen in Dachau. Een gedichtje dat in alle eenvoud schrijft wat het betekent om een naam te hebben, de oorlog, het dagelijks uitwissen, zomaar in het niets verdwijnen van mensen, met haar doet.

Teken aan de wand heet het.

*Praksija Dimitrak
Praksija Praksija
Steeds maar weer
heb je de muur gemerkt met je naam.
Doet het jou ook verdriet
dat men zomaar verdwijnt
en wil je met deze tekens
bewijzen dat je er was?
Ben jij ook bang zo spoorloos op te lossen?
Zonder weerklank, zonder gewicht of doel
niemands vriend
en wil jij toch iets nalaten?
Hoe goed begrijp ik je
Mijn Russische vriendinnetje
Met je naam die geurt als een lelie.
Hoe ben je mij vertrouwd en nabij –
Praksija Dimitrak Praksija Praksija*

Ben jij ook zo bang zo spoorloos op te lossen?

Hoe groot is het contrast tussen deze woorden van dit meisje in Dachau, die beseft wat iemand doet als ze haar naam opschrijft dat je er dan bent maar waar jij, je naam ook zomaar kan worden uitgewist hoe groot is het contrast met die woorden van Jesaja die wij lezen: Ik heb jou bij je naam geroepen... jij bent geborgen bij mij.

‘Jij bent zo kostbaar in mijn ogen, ik houd zoveel van jou...’

Als je je pasgeboren kind, dan voel je in alles de werkelijkheid van die woorden.

Hoe kunnen we dat nu met elkaar rijmen...

de wreedheid van mensen aan de ene

en de zachtheid, de schoonheid en de troost van de woorden van de Eeuwige aan de andere kant?

In de bijbelkring vertelde iemand hoe in het Jappenkamp haar moeder psalmen zong...iedere avond voor haar maar de kring van mensen om hen heen werd steeds groter...De vrouwen voelden zich bij elkaar en in deze woorden geborgen, ze vonden er houvast...Door te bidden, te zingen, voelden ze zich gedragen, opgenomen in dat verband van mensen die de klippen op, hun hulp verwachten van God...Hoe hadden ze het zonder die Tegenstem tegen het kwaad dat hen omsloot...moeten volhouden?

Die Tegenstem die klinkt als een diep Verlangen... dat mensen leven mogen...in en door Woorden van God.

Johannes opent er zijn evangelie mee.

'In den beginne was er het woord, en dat woord was bij God...en het woord was God. Alles is er door ontstaan en zonder dit is niets ontstaan van wat bestaat. In het woord was leven en licht...'

Alles hangt af, wil Johannes maar zeggen, van het spreken van God. Wordt zijn stem niet gehoord, dan komt er chaos, duisternis, ruimte voor het kwaad en oorlog.

Alles hangt af van het spreken van God.

Wie doorleest in dat Evangelie ontdekt waar dat spreken van God over gaat. Wat de inhoud is van Gods spreken.

Al dat spreken draait om Liefde. Om liefde in drievoud.

om liefhebben van God, je naaste als jezelf...

in die verbinding heeft leven toekomst.

Daar hangt het leven op aarde vanaf, telkens weer, zegt Johannes.

Pas als Johannes deze bodem onder zijn verhaal heeft gelegd, begint hij over Jezus.

Bij hem geen geboorteverhaal:

het woord is mens geworden en het heeft bij ons gewoond...vol van waarheid en goedheid.

Als levend voorbeeld van die liefde in drievoud, zo stelt Johannes ons Jezus voor. Iemand die Gods Woord doet.

En dat wandelende woord dat brengt beweging, leven...

het vervolg van Johannes verhaal staat vol verhalen van mensen die in nabijheid van Jezus veranderen, groeien, opstaan. Nicodemus, de Samaritaanse vrouw, de verlamde man...Maria Magdalena...zijn discipelen...Zij zijn allen door een ontmoeting met hem veranderd. Ze groeien. Dat gebeurt met veel mensen in dat evangelie van Johannes...

Nu in deze laatste hoofdstukken zien we wat een impact het op hen heeft, nu Jezus er niet meer is. Verward en ontgoocheld slepen ze zich de dagen door, ...verscheurd door wat ze hebben meegemaakt,

Tegelijkertijd worden ze heen en weer geslingerd tussen hoop en twijfel...Want wat moeten ze toch denken van die boodschap dat hun gestorven Heer zou leven? Waar en hoe kunnen ze hem in hun leven dan ontmoeten?

'Ik weet niet wat jullie gaan doen, maar ik ga weer vissen' had Petrus gezegd. Wij gaan met je mee, zeiden de anderen...

Terug naar Galilea gingen ze, terug naar waar ze vandaan kwamen, terug naar vroeger...

'ik ga vissen' dat klinkt als ik ga maar doen wat er moet worden gedaan: brood verdienen, zorgen voor je gezin...alles wat je gewoon was om te doen...het geeft structuur en houvast...pijnlijke herinneringen je stopt ze liever weg...wat geweest is, is voorbij...

Maar het lukt niet die nacht...hun netten blijven leeg...
zo is hun leven geworden...leeg...vervloegen hun hoop, de spirit is er uit...
En misschien voelen we ons wel thuis daar op dat bootje op het meer van Tiberias.

Dobberend zitten we wat bij elkaar...er wordt van alles gezegd en gedaan...maar van binnen kan het leeg zijn...stil...in de kring van mensen zit ieder zo met eigen gedachten, je eigen herinneringen, namen van wie je mist, de pijn om wat zo anders is gegaan dan je altijd had verwacht...en het ergste is misschien nog wel de angst dat alles voor niets zou zijn geweest...Zo rondom dat lege midden, zitten de leerlingen bij elkaar.
En dan is daar ineens die stem van af de oever...

Het begint met een vraag...jongens hebben jullie een visje voor me?
Vragen van Jezus of van God zijn in de bijbel nooit zomaar vragen...het zijn altijd vragen die een mens dichterbij de waarheid, dichterbij zichzelf willen brengen. Denk maar aan die eerste vragen in Geneis...

'Adam waar ben je?'

Adam is in het struikgewas, hij schaamt zich dood...

Of: 'Kain waar is je broeder?' Kain had zijn broer gedood...

Of die vraag in de graftuin van Jezus:

'Maria Magdalena, waarom huil je?' Door verdriet overmand zoekt zij de levende bij de doden...

Het zijn niet zomaar vragen...

het zijn vragen die Adam, Kain en Maria van hun schaamte, hun schuld en hun verdriet willen bevrijden...

'Jongens hebben jullie soms wat vis?'

'Nee' antwoorden ze kort...De netten zijn leeg...en leeg zullen ze blijven...een nacht niets gevangen is een dag geen eten....het wordt al licht... maar er begint hen al iets te dagen..door de vraag worden ze hun leegte en gemis bewust...Vissers zijn ze maar welbeschouwd hebben ze niets om van te leven...lege netten...meer niet...

"Gooi het net eens over de andere boeg dan lukt het wel!"

Ik ben niet heel erg thuis in die wereld van varen en vissen, maar ik heb me laten vertellen dat dit een opdracht is die indruist tegen al hun vakmanschap in...

Die netten hangen normaal – daar op dat meer van Galilea- aan de linkerkant, dat heeft er mee te maken dat het roer rechts zit. Rechts zit de stuurman, daarom heet die plaats vanouds stuurbord.

Het net aan die kant hangen, betekent dat je het roer uit handen geeft....dat je het op er waagt om je koers niet langer zelf te bepalen maar laat bepalen door deze 'stem op de oever'

Het vraagt wel moed en lef...om dat te doen. Om niet zelf aan het roer te blijven staan, maar je te laten leiden door het woord van de andere kant...Niet wetend wat het je brengen zal. Met open handen...een open hart.

Rechts is in de taal van de bijbel ook de goede kant, de kant van God... De belijdenis van Christus zittende aan de rechterhand van God, wil niets anders zeggen dan dat Jezus volledig deel heeft aan dat scheppende woord van God. De Levende oefent liefdevolle macht uit op aarde...

Van de rechterkant komt bevrijding...geluk...gevulde netten...

Het is de Heer... Johannes herkent hem als eerste en dan weten de anderen het ook, ze hoeven het niet eens te vragen. Ze herkennen Jezus, in het breken en delen van het brood, daar in het delen van de vissen, die stem, dat tegengeluid aan de oever herkennen ze opnieuw als de stem van God in hun leven.

In dood, in rouw gedompeld waren ze maar nu krijgen ze de Geest. de nacht is voorbij, de dag breekt aan...ze houden maaltijd, vieren gemeenschap...

Straks gaan we dopen.

En we spraken met elkaar wat dat voor jullie betekent. Het heeft alles te maken met jullie wens haar in die gemeenschap van breken, delen van liefhebben te laten opgroeien. Een gemeenschap waar je onvoorwaardelijk welkom bent.

En dat je haar vertrouwd wil maken met al deze verhalen met deze gemeenschap van mensen...die zich willen laten aanspreken door die stem aan de oever...

Hoe we dat doen? het zit er niet in je houden aan regels en wetten...het heeft alles te maken met afgestemd worden...op die Stem van de Levende, die ook aan de rand van ons leven te herkennen is. Het heeft te maken met een soort weten.

weten wanneer er iets of iemand spreekt op een wijze die je moet gehoorzamen, die maakt dat je de bakens verzet, dat je het net aan de andere kant van je boot uit gaat gooien, die maakt dat je erkent: dit, in mijn leven, is niet goed en al zeker niet voor de mensen om mij heen, of: dit, in ons samenleven, deugt niet, hier worden mensen minder van, hier gaan zij aan onderdoor, en ik moet iets doen. Een Stem die je er toe aanzet de stap te wagen, te durven, te kiezen, voor het leven!

en stem die zegt:

“Zo kostbaar bent u in mijn ogen,
zo waardevol, ik houd van u...”

en uitnodigt in de liefde te leven

Amen.